

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 7. janvārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Aldis Laviņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 187/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8. panta trešās daļas 20.⁴ punktu, 9. panta pirmās daļas 5. punktu, 15. panta divdesmit ceturto daļu un 17. panta desmitās daļas 22. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 105. pantam un spēkā neesošu no 2018. gada 1. janvāra.

1.2. noteikt ierobežotas pieejamības statusu fiziskās personas identificējošajai informācijai: Pieteikuma iesniedzēja vārdam, uzvārdam, personas kodam, dzīvesvietas adresei, bankas konta numuram, kā arī viņa darba devēja – juridiskās personas – nosaukumam un reģistrācijas numuram.

2. Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8. panta trešās daļas 20.⁴ punkts noteic, ka pie pārējiem fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti izložu un azartspēļu laimesti, ja šā likuma 9. panta pirmās daļas 5. punktā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar minētā likuma 9. panta pirmās daļas 5. punktu gada apliekamajā ienākumā netiek ietverti un ar nodokli netiek aplikti izložu un azartspēļu laimesti, ja laimesta (tā vērtības) apmērs (to kopsumma) taksācijas gada laikā nepārsniedz 3000 *euro*. Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 15. panta divdesmit ceturtā daļa noteic: „Ja maksātājs laimējis izložu vai azartspēļu laimestu, kas pārsniedz 3000 *euro*, un tas izmaksāts vienā reizē vai summējot visā azartspēles organizēšanas vietas apmeklējuma laikā, izložu vai azartspēļu laimesta daļai, kas pārsniedz 3000 *euro*, bet nepārsniedz 55 000 *euro*, taksācijas gada laikā piemēro nodokļa likmi 23 procentu apmērā, bet izložu vai azartspēļu laimesta daļai, kas pārsniedz 55 000 *euro*, piemēro nodokļa likmi 31,4 procentu apmērā”.

Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 17. panta desmitās daļas 22. punktu no fiziskās personas ienākumiem, kurus izmaksā komersanti, individuālie uzņēmumi (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas, ja tie nav saistīti ar darba attiecībām un nav atbrīvoti no aplikšanas ar nodokli, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli ienākuma izmaksas vietā un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša piektajā datumā. Pie šādiem ienākumiem pieder izložu un azartspēļu laimesta daļa, kas pārsniedz 3000 *euro*, ja laimests, kas pārsniedz 3000 *euro*, izmaksāts vienā reizē vai summējot visā azartspēles un izlozes organizēšanas vietas apmeklējuma laikā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā

sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs laimējis laimestu, kura vērtība pārsniedz 3000 *euro*. Gūtais laimests (datums) no Pieteikuma iesniedzēja spēlētāja konta pārskaitīts uz viņa bankas kontu. Piemērojot apstrīdētās normas, no laimesta ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar apstrīdētajām normām ar iedzīvotāju ienākuma nodokli tiekot aplikta visa laimesta summa, neatrēķinot no tās ar laimesta iegūšanu saistītos izdevumus. Pēc iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieturēšanas Pieteikuma iesniedzējs ieguvis laimestu, kas ir mazāks par tiem izdevumiem, ko viņš izlietojis, lai piedalītos azartspēlē. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu un apstrīdētās normas pārkāpjot arī no Satversmes 91. panta izrietošo vienlīdzības principu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Pieteikumā norādīts, ka no apstrīdētajām normām nepārprotami izriet pienākums maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli no laimesta, kas pārsniedz 3000 *euro*. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējam neesot iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Pēc Pieteikuma

iesniedzēja ieskata, iedzīvotāju ienākuma nodoklis tiek aprēķināts no visas laimesta summas, neatrēķinot no tā ar laimesta iegūšanu saistītos izdevumus.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības mehānisms gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 8.1. punktu*). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, visupirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

Apstrīdētās normas nosaka vienīgi to, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir jāmaksā no izložu un azartspēļu laimestiem, kuri pārsniedz 3000 *euro*. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumu Nr. 899 „Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normu piemērošanas kārtība” 22.¹ punktu ar ienākumu no izložu un azartspēļu laimestiem saprot jebkuru laimestu Azartspēļu un izložu likuma izpratnē. Azartspēļu un izložu likuma 1. pantā ir noteikts, ka laimests ir naudas summa, kuru spēlētājam saskaņā ar azartspēles noteikumiem laimēšanas gadījumā izmaksā azartspēles organizētājs. Savukārt Valsts ieņēmumu dienests (datums) uzziņā Pieteikuma iesniedzējam norādījis, ka ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliek interaktīvā azartspēļu laimesta vērtību, t.i., netiek ņemtas vērā spēlētāja veiktās iemaksas spēles kontā (*sk. Valsts ieņēmumu dienesta (datums) uzziņu (numurs)*).

Tādējādi, ja Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka konkrētajā situācijā ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamais objekts ir noteikts nepareizi, viņš ir tiesīgs vērsties Valsts ieņēmumu dienestā un lūgt pārskatīt ieturēto ienākuma nodokli. Valsts ieņēmumu dienesta izdotais lēmums saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām” 37. pantu ir apstrīdams Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram, kura lēmums ir pārsūdzams tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Proti, konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējam ir pieejami vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi savu aizskarto tiesību aizsardzībai, kurus viņš vēl nav izmantojis.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka administratīvā tiesa, īstenojot savu kompetenci, noskaidro un izvērtē visus lietā nozīmīgos tiesību un faktu jautājumus. Līdz ar to administratīvajā procesā tiek īstenota visaptveroša tiesas kontrole (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 22. decembra sprieduma lietā*

Nr. 2017-08-01 14.2. punktu). Tādējādi tiesvedību administratīvajā tiesā nevar atzīt par neefektīvu tiesību aizsardzības līdzekli Satversmes tiesas likuma izpratnē. Turklāt saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 104. panta otro daļu, ja administratīvā tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Papildus prasījumam atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes normām, Pieteikuma iesniedzējs ir lūdzis noteikt ierobežotas pieejamības statusu šajā pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos ietvertajai fiziskās personas identificējošajai informācijai: Pieteikuma iesniedzēja vārdam, uzvārdam, personas kodam, dzīvesvietas adresei, bankas konta numuram, kā arī viņa darba devēja – juridiskās personas – nosaukumam un reģistrācijas numuram. Lūgums pamatots ar to, ka minētajos dokumentos atspoguļotie fakti atklāj tādu informāciju par Pieteikuma iesniedzēja privāto dzīvi, kuras izpaušana varētu viņam radīt nesamērīgu kaitējumu.

Satversmes tiesa saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmās daļas trešo teikumu ir noteikusi kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā ir izlemjams jautājums par lietas materiālos ietvertās informācijas pieejamības ierobežošanu. Atbilstoši minētajai kārtībai šo jautājumu pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemj Satversmes tiesas kolēģija, kura izskata attiecīgo pieteikumu (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 22. novembra lēmums „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”*).

Lieta Satversmes tiesā netiek ierosināta. Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 28.³ pantu pieteikums un tam pievienotie dokumenti, pēc kuru izskatīšanas pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt lietu, ir ierobežotas pieejamības informācija. Lēmums par atteikšanos ierosināt lietu var tikt publicēts Satversmes tiesas mājās lapā, aizklājot fizisku personu identificējošus datus.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja lūgums ir noraidāms.

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un 26. panta pirmo daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc (datums) pieteikuma (pieteikums Nr. 187/2018).
2. Noraidīt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele